

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 74/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Marekom Tauberom, advokátska kancelária, Hviezdoslavova 11, Spišská Nová Ves, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 22/2019 a jeho uznesením z 31. júla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 22/2019 a jeho uznesením z 31. júla 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresná prokuratúra Prešov (ďalej len „okresná prokuratúra“) podala 22. januára 2019 Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) obžalobu pod č. k. 3 Pv 735/16/7707-150 zo 17. januára 2019 na obvinenú sťažovateľku pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 158 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

3. Okresný súd uznesením č. k. 5 T 8/2019-622 z 15. apríla 2019 podľa § 241 ods. 1 písm. f) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) obžalobu podanú na sťažovateľku odmietol a vrátil ju okresnej prokuratúre, ktorá proti tomuto rozhodnutiu podala 6. mája 2019 sťažnosť s tým, že ju odôvodní v lehote 10 dní. Odôvodnenie sťažnosti okresnej prokuratúry z 9. mája 2019 bolo následne okresnému súdu doručené 10. mája 2019.

4. Po tom, ako sa k riadnemu opravnému prostriedku okresnej prokuratúry a jej odôvodneniu vyjadrila sťažovateľka podaním z 24. mája 2019 doručeným okresnému súdu 29. mája 2019, bol spis doručený krajskému súdu, ktorý uznesením č. k. 4 To 22/2019-647

z 31. júla 2019 podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku napadnuté uznesenie okresného súdu z 15. apríla 2019 zrušil a uložil mu, aby vo veci znova konal a rozhodol.

5. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd označeným rozhodnutím a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušil jej základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy ako, aj právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Porušenie základného práva na zákonného sudcu sťažovateľka vidí v tom, že v súdnom spise vedenom pod sp. zn. 4 To 22/2019 *„chýba evidencia pridelenia veci na prejednanie senátu 4 To“*. Podľa jej názoru sa v spise síce nachádza potvrdenie o pridelení veci senátu 4 To zo schváleného informačného systému ministerstvom, čo považuje za súladné s ustanovením § 51 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ale krajský súd *„nepreukázal NÁHODNOSŤ DANÉHO VÝBERU“*, ako podmienky zákonného pridelenia veci, ktorá je *„splnená vtedy, ak sa má vec pridelit' jednému z aspoň dvoch senátov. Splnenie tejto zákonnej podmienky pre súd vyplýva z § 51 ods. 2 zákona 757/2004 Z. z.“*. Súdny spis teda neobsahuje *„evidenčné pomôcky, na základe ktorých je možné preverit'... pridelenie veci zákonnému sudcovi splnením podmienky náhodného výberu jedného z aspoň dvoch senátov“*.

7. Sťažovateľka tvrdí, že krajský súd si nesplnil *„povinnosť preukázať zákonnosť konajúceho senátu v intenciách ústavného článku 48 ods. 1 Ústavy SR“* ani napriek tomu, že sa predloženia *„evidenčných pomôcok“* domáhala prostredníctvom žiadosti (26. septembra 2019), ako aj podaním sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov adresovaných predsedníčke krajského súdu (z 20. a 23. septembra 2019). Je presvedčená, že *„Senát 4 To... nepreukázal odstránenie akýchkoľvek pochybností pri ovplyvňovaní pridelenia veci, ba práve naopak to, že spis neobsahuje evidenčné pomôcky, z ktorých by bolo zrejmé, že náhodného výberu sa zúčastnili minimálne dva senáty čo pochybnosť pri ovplyvňovaní veci zosilil do takej miery, že sa rovná istote.“*. Z tohto dôvodu sťažovateľka považuje senát krajského súdu 4 To, ktorý konal v jej trestnej veci, za nezákonný senát, a tým je podľa nej nezákonným aj jeho uznesenie z 31. júla 2019.

8. Vychádzajúc z uvedeného, podľa sťažovateľky je s prihliadnutím na zásadu „nezákonnosť nemôže plodiť zákonnosť“ nezákonným aj senát 7 To, ktorý v konečnom dôsledku o sťažnosti okresnej prokuratúry rozhodol.

9. K porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie malo podľa sťažovateľky dôjsť „arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou“ uznesenia krajského súdu č. k. 4 To 22/2019-647 z 31. júla 2019 z „dôvodu jeho nenáležitého odôvodnenia spočívajúceho najmä v nesprávnom vyvodení záverov z preukázaného skutkového stavu a nesprávnej interpretácie a aplikácie relevantnej právnej úpravy“.

10. Zmätočnosť a nepreskúmateľnosť uznesenia krajského súdu z 31. júla 2019 je podľa sťažovateľky spôsobená tým, že krajský súd o sťažnosti okresnej prokuratúry proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 T 8/2019-622 z 15. apríla 2019 konal a rozhodol bez toho, aby bola splnená Trestným poriadkom v ustanovení § 189 ods. 3 vyžadovaná povinnosť odôvodnenia riadneho opravného prostriedku podaného okresnou prokuratúrou.

11. Sťažovateľka nesúhlasí s tvrdením krajského súdu, podľa ktorého z ustanovenia § 187 ods. 1 Trestného poriadku nevyplýva, že by v zákonom stanovenej lehote musela byť sťažnosť okresnej prokuratúry aj odôvodnená, resp., že by vôbec musela obsahovať nejaké dôvody. Podľa sťažovateľky je nesprávny aj názor súdu druhého stupňa, pokiaľ uviedol, že § 189 Trestného poriadku nepodmieňuje odôvodnenie sťažnosti okresnej prokuratúry v rovnakej zákonnej lehote ako jej samotné podanie a že už vôbec nehovorí o tom, že by odôvodnenie sťažnosti nemohlo byť zaslané príslušnému orgánu (v tomto prípade krajskému súdu) po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie sťažnosti. Podľa krajského súdu sťažovateľka nesprávne spojila sťažnosť a zákonom stanovenú lehotu na podanie sťažnosti uvedenú v § 187 ods. 1 Trestného poriadku s povinnosťou uviesť dôvody sťažnosti, ktorá je upravená v § 189 Trestného poriadku. Sťažovateľka neakceptuje záver krajského súdu, že žiadne ustanovenie Trestného poriadku nezakazuje, aby sťažovateľ (okresná prokuratúra) podal doplnenie či odôvodnenie sťažnosti aj po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie sťažnosti.

12. Krajským súdom prijaté závery sťažovateľka považuje za rozporné aj s čl. 2 ods. 2 ústavy.

13. Podľa sťažovateľky napadnuté rozhodnutie krajského súdu je „*zmätočné a právne nulité*“, a z toho dôvodu, že ho „*označil 4 To/22/19-647 zo dňa 31. 7. 2019 a potvrdenie, ktoré aj napriek svojej nelegalite je potvrdením zo dňa 15. 7. 2019 čas 7:48:46 o pridelení na prejednanie a rozhodnutie do senátu Krajského súdu Prešov 7 To*“.

14. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR uznesením Krajského súdu Prešov č. k. 4 To/22/19-647 zo dňa 31. 07. 2019 a konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, porušené bolo.

Uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 4 To/22/19 zo dňa 31. 7. 2019 sa zrušuje a vec sa Krajskému súdu Prešov vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd Prešov je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 346,26 do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet sťažovateľa.“

15. Sťažovateľka zároveň navrhla ústavnému súdu rozhodnúť podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o odložení vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu s odôvodnením, že aktuálny právny stav po vydaní napadnutého rozhodnutia predstavuje pre sťažovateľku „*ukrátenie... práva na spravodlivý súdny proces v spojitosti s ukrátením*“ sťažovateľky na jej „*práve na zákonného sudcu v konaní na Krajskom súde Prešov*“.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

19. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

20. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

22. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 4 To 22/2019-647 z 31. júla 2019 a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, ku ktorému malo dôjsť absenciou evidenčných pomôcok v súdnom spise, na základe ktorých by bolo zrejmé, ktoré senáty krajského súdu vstupovali do procesu pridelenia spisu veci sťažovateľky v zmysle dodržania podmienky uvedenej v § 51 ods. 2 zákona o súdoch, ďalej tým, že krajský súd o sťažnosti okresnej prokuratúry, proti uzneseniu okresného súdu z 15. apríla 2019 konal a rozhodol napriek tomu, že sťažnosť bola odôvodnená až dodatočne, čo sťažovateľka považovala za rozporné s ustanovením § 189 ods. 3 Trestného poriadku, a napokon aj tým, že krajský súd napadnuté rozhodnutie vydal pod sp. zn. 4 To 22/2019 aj keď o veci rozhodoval senát 7 To.

23. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

24. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

25. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III. 1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a jeho uznesením č. k. 4 To 22/2019-647 z 31. júla 2019

26. Sťažovateľka v súvislosti s označenými právami namieta nesprávnu interpretáciu a aplikáciu relevantnej právnej úpravy, konkrétne § 189 ods. 3 Trestného poriadku, krajským súdom, pokiaľ tento akceptoval okresnou prokuratúrou dodatočné odôvodnenie podanej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 T 8/2019-622 z 15. apríla 2019.

27. Predmetné prvostupňové rozhodnutie bolo okresnej prokuratúre doručené 2. mája 2019, sťažnosť proti nemu podala 6. mája 2019, ktorú odôvodnila 10. mája 2019 (podaním z 9. mája 2019).

28. Podľa § 189 ods. 3 Trestného poriadku ak podáva sťažnosť prokurátor... musí byť sťažnosť zároveň odôvodnená, s výnimkou sťažnosti prokurátora proti uzneseniu o nevzatí obvineného do väzby.

29. Sťažovateľka nesplnenie zákonnej povinnosti uvedenej v citovanom ustanovení Trestného poriadku okresnou prokuratúrou predniesla aj v konaní pred krajským súdom, ktorý na to v uznesení č. k. 4 To 22/2019-647 z 31. júla 2019 reagoval tak, že je *«potrebné rozlišovať medzi podaním „sťažnosti“ ako zákonom stanovenej „formy“ opravného prostriedku proti uzneseniu a uvedením „dôvodov sťažnosti“ (jej odôvodnením), ktoré*

procesný predpis ukladá subjektom taxatívne vymenovaným v ustanovení § 189 ods. 3 Tr. poriadku.

Dôvody sťažnosti pritom vyslovene upravuje ustanovenie § 189 Tr. poriadku, ktoré nepodmieňuje odôvodnenie sťažnosti v rovnakej zákonnej lehote ako podanie samotnej sťažnosti a už vôbec nehovorí o tom, že by odôvodnenie sťažnosti nemohlo byť zaslané oprávnenému orgánu po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie sťažnosti.

Obvinená v rámci argumentácie preto nesprávne spojila „sťažnosť“ a zákonom stanovenú lehotu na podanie sťažnosti uvedenú v ust. § 187 ods. 1 Tr. poriadku s povinnosťou uviesť „dôvody sťažnosti“, ktorá je upravená v ust. § 189 Tr. poriadku.

Z uvedeného potom plynie, že žiadne ustanovenie Tr. poriadku nezakazuje, aby sťažovateľ podal „doplnenie sťažnosti“, či „odôvodnenie sťažnosti“ aj po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie sťažnosti.».

30. V súvislosti s požadovanou ochranou základných práv sťažovateľky ústavný súd predovšetkým považuje za potrebné zvýrazniť, že kritériom jeho rozhodovania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd sťažovateľky (m. m. II. ÚS 193/06, II. ÚS 210/06, IV. ÚS 238/07).

31. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nepovažoval za potrebné bližšie sa venovať ústavnému rozboru citovanej argumentácie krajského súdu, a to s prihliadnutím na svoju ustálenú judikatúru (napr. IV. ÚS 309/2010, III. ÚS 493/2011, III. ÚS 473/2016, II. ÚS 721/2016), z ktorej jednoznačne rezultuje, že aj keď povinnosť príslušnej prokuratúry (resp. prokurátora) odôvodniť sťažnosť ako riadny opravný prostriedok (v tomto prípade proti uzneseniu okresného súdu z 15. apríla 2019) vyplýva priamo z § 189 ods. 3 Trestného poriadku, toto ustanovenie nespája so skutočnosťou, že okresná prokuratúra (resp. prokurátor) neodôvodní svoju sťažnosť, jej neprípustnosť, alebo oneskorenosť podania, či nedôvodnosť, pre ktoré dôvody by táto sťažnosť mohla byť zamietnutá v zmysle ustanovení § 193 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Opačné nazeranie na zmysel a účel

ustanovenia § 189 ods. 3 Trestného poriadku by znamenalo príliš formalistickú, reštriktívnu, ústavne neprijateľnú interpretáciu dotknutého ustanovenia. Takýto výklad nepriamo diskvalifikuje aj ustanovenie § 192 ods. 1 Trestného poriadku a v ňom obsiahnutý tzv. obmedzený revízny princíp, podľa ktorého nadriadený orgán na základe sťažnosti preskúmava jednak napadnuté výroky uznesenia, a to zo všetkých hľadísk bez ohľadu na to, či tieto hľadiská sú alebo nie sú v sťažnosti uvedené, a jednak správnosť postupu konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, a to z hľadiska všetkých chýb, ktoré mohli spôsobiť nesprávnosť napadnutých výrokov uznesenia (opäť bez ohľadu na to, či sú v sťažnosti konkretizované, alebo nie). Ak v sťažnosti nie je špecifikované, ktorý konkrétny výrok sa ňou napáda, nadriadený orgán preskúma všetky výroky napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ (v tomto prípade okresná prokuratúra, resp. prokurátor) mohol sťažnosť podať, aj konanie predchádzajúce týmto výrokom.

32. Pre úplnosť je príhodné poukázať aj na okolnosť, že na ťarchu krajského súdu nemožno pričítať pochybenie okresnej prokuratúry, ktorá svoju povinnosť odôvodniť svoju sťažnosť splnila až s určitým časovým odstupom po podaní sťažnosti. Odôvodnenie sťažnosti je totiž výlučne povinnosťou príslušnej prokuratúry, pričom splnenie tejto povinnosti nemôže byť nijako sankčne vynucované zo strany súdu, a všeobecný súd nedisponuje ani účinnými zákonnými prostriedkami, prostredníctvom ktorých by mohol vo vzťahu k prokurátorovi ovplyvniť rýchlosť jeho konania. A keďže v Trestnom poriadku nie je zakotvené žiadne také ustanovenie, z ktorého by explicitne vyplývalo, že sťažnosť prokurátora musí byť v prípade jej oneskoreného odôvodnenia zamietnutá, obzvlášť v prípade, ak prokurátor v zákonnej lehote sťažnosť proti uzneseniu podal, musel o tejto rozhodnúť v súlade relevantnou právnou úpravou (m. m. III. ÚS 493/2011).

33. Potrebné je tiež prízvukovať, že ústavný súd je nezávislým orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), a preto mu z tohto postavenia v okolnostiach tohto prípadu neprislúchalo posudzovať dôsledky prípadného porušenia ustanovenia § 189 ods. 3 Trestného poriadku okresnou prokuratúrou a eventuálna nezákonnosť jej postupu nie je ani predmetom tejto ústavnej sťažnosti.

34. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľky neexistuje medzi namietaným rozhodnutím a postupom krajského súdu a základným právom sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možné porušenie týchto práv, a preto ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

35. V súvislosti s námietkou sťažovateľky o „zmätočnosti“ a „právnej nulite“ napadnutého rozhodnutia krajského súdu z dôvodu jeho označenia ako č. k. 4 To 22/2019-647, ku ktorému došlo napriek tomu, že ho vydal senát 7 To (nie pôvodný senát 4 To), ústavný súd poznamenáva, že len samotná odôvodnená a v súlade so zákonom a príslušným rozvrhom práce všeobecného súdu vykonaná zmena zákonného sudcu (senátu) za súčasného ponechania veci pôvodne správne pridelenej spisovej značky ako záležitosti evidenčného charakteru nemôže spôsobiť ústavne neprípustný zásah do základného práva strany trestného konania na súdnu ochranu a jej práva na spravodlivé súdne konanie. Napokon ani sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v tomto smere neuviedla žiadnu ďalšiu ústavnoprávne relevantnú argumentáciu, na ktorú by bolo možné zo strany ústavného súdu reagovať a ktorá sa vzhľadom na povahu námietky javí ako nevyhnutná.

36. Ústavný súd preto nemohol inak, iba ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III. 2 K namietanému porušeniu základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na nezávislý a nestranný súd zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a jeho uznesením č. k. 4 To 22/2019-647 z 31. júla 2019

37. Podľa názoru sťažovateľky k porušeniu jej práva na zákonného sudcu došlo tým, že v spise absentujú evidenčné pomôcky, na základe ktorých by sťažovateľka ako strana trestného konania, a teda osoba, ktorá má na veci právny záujem, mohla preveriť zákonnosť

pridelenia veci pôvodnému zákonnému sudcovi – senátu 4 To krajského súdu. Od tejto skutočnosti odvíja potom aj nezákonnosť senátu 7 To, ktorý v danej veci vednej pod sp. zn. 4 To 22/2019 v konečnom dôsledku rozhodol.

38. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07).

39. Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. 5. 2000).

40. V zmysle judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu; ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte (napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 87/01, I. ÚS 115/02, III. ÚS 202/02, III. ÚS 116/06); ako aj sudcu, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle § 31 a nasl. Trestného poriadku alebo pre iné ďalšie dôvody (II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02).

41. Podľa § 3 ods. 3 zákona o súdoch zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

42. Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

43. Podľa § 3 ods. 10 zákona o súdoch súdy sú povinné používať pri výkone súdnictva, najmä pri pridelovaní a prerozdeľovaní vecí, vedení súdnych registrov a vyhotovovaní rozhodnutí a iných písomností programové a technické prostriedky schválené Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

44. Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch v znení účinnom v relevantnom čase ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridelujú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Súdnym úradníkom sa pridelujú veci podľa rozvrhu práce tak, aby sa zabezpečilo ich rovnomerné zaťaženie a riadny chod súdu.

45. Podľa § 51 ods. 2 zákona o súdoch v znení účinnom v relevantnom čase podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.

46. Podľa § 51 ods. 4 písm. b) zákona o súdoch v znení účinnom v relevantnom čase náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade zmeny v obsadení súdu sudcami, a to vrátane zmeny v dôsledku dočasného pridelenia sudcu; pri zmene v zložení senátu sa vec ponecháva v pôvodnom senáte, alebo sa prerozdelí do iného senátu, kde sa zaraďuje sudca spravodajca tak, aby prerozdelením vecí bola zabezpečená rovnomerná zaťaženosť senátov na súde.

47. Podľa § 51 ods. 9 zákona o súdoch v znení účinnom v relevantnom čase súd vydá účastníkovi konania potvrdenie o prevzatí a pridelení veci. Evidencia pridelenia vecí na prejednanie musí zabezpečovať takú možnosť kontroly, aby si každá osoba, ktorá má na veci právny záujem, mohla nazretím do spisu a evidenčných pomôcok preveriť pridelenie veci zákonnému sudcovi.

48. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že v jej trestnej veci rozhodujúci senát krajského súdu nie je zákonným senátom. Tento záver odvodila zo skutočnosti, že krajský súd *„nepreukázal odstránenie akýchkoľvek pochybností pri ovplyvňovaní pridelenia veci, ba práve naopak, to, že spis neobsahuje evidenčné pomôcky, z ktorých by bolo zrejmé, že náhodného výberu sa zúčastnili minimálne dva senáty čo pochybnosť pri ovplyvňovaní veci zosilil do takej miery, že sa rovná istote“*.

49. S prihliadnutím na argumentáciu sťažovateľky ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti ustálil, že podstatu jej námietky tvorí skutočnosť spočívajúca v absencii evidenčnej pomôcky v súdnom spise, z ktorej by bolo zrejmé, ktoré senáty krajského súdu vstupovali do procesu pridelenia jej trestnej veci zákonnému sudcovi (senátu). Podľa jej presvedčenia z už citovaného ustanovenia § 51 ods. 9 zákona o súdoch v znení účinnom v relevantnom čase vyplýva, že sa takáto evidenčná pomôcka má v príslušnom súdnom spise nachádzať.

50. Aj keď ústavný súd neposkytuje výklad zákonov, čo vo svojej judikatúre už mnohokrát uviedol (napr. III. ÚS 461/2015, III. ÚS 637/2015, III. ÚS 65/2018), pretože sú to práve všeobecné súdy, ktoré sú primárne povolané interpretovať a aplikovať zákony v súvislosti s ich povolaním na rozhodovanie v občianskoprávných a trestných veciach (pozri čl. 142 ods. 1 ústavy), už zo samotného v tom čase účinného znenia § 51 ods. 9 zákona o súdoch je zjavné, že si toto ustanovenie sťažovateľka nevysvetľuje správne, pretože slovné spojenie *„nazretím do spisu a evidenčných pomôcok“* nepredstavuje imperatív, aby tieto evidenčné pomôcky nevyhnutne boli súčasťou konkrétneho súdneho spisu.

51. Pre rozhodnutie ústavného súdu o aktuálnej ústavnej sťažnosti v tejto časti je však podstatná iná skutočnosť, a to, že od chýbajúceho údaju v súdnom spise tak, ako ho definuje sťažovateľka, o ktorého povinnosti byť prítomným v danom spise existuje dôvodná pochybnosť, nemožno bez ďalšieho odvodzovať porušenie základného práva na zákonného sudcu tak, ako ho má na mysli ustanovenie čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti neuviedla žiadnu ústavnoprávne relevantnú skutočnosť spôsobilú vzbudiť reálnu pochybnosť o zákonnosti vo veci konajúceho senátu krajského súdu 4 To neskôr 7 To. Netvrdí, opierajúc sa o konkrétne okolnosti danej veci, že by jej trestná vec nebola na nadriadenom súde pridelená v súlade s požiadavkami plynúcimi z § 51 ods. 1 a 2 zákona o súdoch. Tvrdí to, že o tom neexistuje v súdnom spise doklad. Akceptácii sťažovateľkou použitej argumentácie bráni nesplnenie jej povinnosti uniesť bremeno svojho tvrdenia vzťahujúceho sa na porušenie základného práva na zákonného sudcu v konaní pred ústavným súdom, zvlášť v prípade, keď je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. Inak povedané, ústavný nemohol založiť ústavnoprávny prieskum napadnutého postupu a rozhodnutia krajského súdu na tom, že sťažovateľka sa pred krajským súdom domáhala predloženia dokladu, ktorý by odstránil pochybnosti o zákonnosti pridelenia spisu, o ktorých však netvrdí a adekvátne nedosvedčuje, že vôbec (tieto pochybnosti) vznikli.

52. Ústavný súd vzhľadom na uvedené nepovažoval námietku sťažovateľky o porušení jej základného práva na zákonného sudcu pri pridelení trestnej veci, ktorá sa jej dotýkala, senátu krajského súdu 4 To za opodstatnenú.

53. Navyše, podľa názoru ústavného súdu pridelovanie vecí pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom, tak ako to vyžaduje § 51 ods. 1 zákona o súdoch, o použití ktorých vo veci sťažovateľky nie je dôvodná pochybnosť, v spojení s rozvrhom práce krajského súdu na rok 2019 vrátane jeho dodatkov (ktorý je verejne, preto aj sťažovateľke, dostupný a v ktorom sú pravidlá pridelovania spisov sudcom – senátom jasne upravené, aj s uvedením označenia senátov a ich zloženia, medzi ktoré sa jednotlivé veci pridelujú), je garanciou dodržania zákonnosti tohto procesu,

teda aj nahodilosti pridelenia veci, a tým aj zachovania základného práva strán konania na zákonného sudcu.

54. Pokiaľ ide o námietku nezákonnosti senátu krajského súdu 7 To, ktorý v predmetnej trestnej veci napokon rozhodol, sťažovateľka ju jednoznačne odvíja iba od ňou tvrdenej nezákonnosti senátu 4 To, ktorú však ústavný súd nemohol konštatovať, preto bolo bez právneho významu opakovať a dopĺňať už uvedené odôvodnenie tohto rozhodnutia aj vo vzťahu k prideleniu veci senátu 7 To.

55. Pre úplnosť však ústavný súd poznamenáva, že sa oboznámil s rozvrhom práce krajského súdu na rok 2019, z ktorého [najmä z dodatkov č. 5 (sp. zn. 1 SprR 10/2019 z 25. mája 2019) a č. 7 (sp. zn. 1 SprR 17/2019 z 10. júla 2019)] jasne vyplýva, prečo je potrebné považovať senát 7 To, ktorý o veci sťažovateľky v konečnom dôsledku rozhodol, za zákonný.

56. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd nezistil takú príčinnú súvislosť medzi označeným postupom krajského súdu a jeho uznesením č. k. 4 To 22/2019-647 z 31. júla 2019 a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by umožňovala vyhovieť tejto časti ústavnej sťažnosti, preto ju ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

57. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že z obsahu ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sa sťažovateľka o druhostupňovom (sťažnostnom) konaní na krajskom súde ako takom dozvedela až z doručeného rozhodnutia z 31. júla 2019, ktorým sa toto konanie skončilo. Rovnako dĺžka trvania konania pred krajským súdom (máj až júl 2019) nevzbudzuje pochybnosť, že by sťažovateľka zastúpená obhajcom pri obvyklej starostlivosti nemala a ani nemohla mať o tomto konaní vedomosť. Preto námietku prezentovanú v ústavnej sťažnosti mala podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka predostrieť v aktuálnom čase predovšetkým konajúcemu krajskému súdu, a tak využiť všetky právne prostriedky na ochranu svojho základného práva na zákonného sudcu. V čl. 127 ods. 1

ústavy je jasne formulovaný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov a v rámci jeho zachovania bolo namieste, aby sťažovateľka uplatnila ochranu základného práva na zákonného sudcu pred konajúcim senátom krajského súdu, a tak prípadne dala priestor všeobecnému súdu túto ochranu jej poskytnúť.

58. Za týchto okolností ako dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti prichádzal do úvahy aj nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

59. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky vrátane jej návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu